

KONSTPOLITIK OCH KULTURPOLITIK – MED FOKUS PÅ DEN REGIONALA OCH LOKALA NIVÅN

JENNY JOHANNISSON

CENTRUM FÖR KULTURPOLITISK FORSKNING

INSTITUTIONEN BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP/

BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN

HÖGSKOLAN I BORÅS

E-POST: JENNY.JOHANNISSON@HB.SE

"GÖTEBORGSMODELLEN"

KULTURPOLITISKA DISKURSER (JOHANNISSON 2006)

	Kvalitetsdiskursen	Välfärdsdiskursen	Alliansdiskursen
Målsättning	Professionell, konstnärlig kvalitet	Vidga deltagandet samt skapa god livsmiljö	Hållbar utveckling (ekonomisk tillväxt och livskvalitet)
Kulturbegrepp	Estetiskt	Antropologiskt (gruppbaserat) och estetiskt	Antropologiskt (individbaserat) och estetiskt
Rum/platsbegrepp	Konstnärligt, universellt rum	Nationellt rum	Glokala platser
Argumentationsnema	Humanistiskt	Sociologiskt	Marknadsorienterat
Politisk styrningsmodell	Professionsorienterad mecenatmodell	Legal-byråkratisk arkitektmodell	Nätverksorienterad arkitekt- och

16 KULTURPLANER, TRE PERSPEKTIV (JOHANNISSON 2012)

Professionell konstnärlig verksamhet

➤ Fokus i kulturplanerna: institutionsbaserad verksamhet

Medborgarnas deltagande

➤ Fokus i kulturplanerna: kommuner och civilsamhälle

Regional utveckling

➤ Fokus i kulturplanerna: extern legitimering och ekonomisk tillväxt

PROFESSIONELL KONSTNÄRLIG VERKSAMHET

□ Kulturpolitik och konstpolitik

”Kulturpolitik och konstpolitik har olika roller och perspektiv där medborgarperspektivet tydligare genomsyrar kulturpolitiken. Den rena konstpolitiken, som också har sin plats i regional kulturpolitik, har den aktivt skapande konstmiljön som fokus och står friare och kan ibland behöva ha ett avstånd till kulturpolitiken (det man kallar armlängds avstånd). Kulturpolitik ska stimulera den enskildes lust, motivation och intresse att delta i kulturella aktiviteter, men den ska också ge förutsättningar för en välmående konstpolitik. Det är först när man knyter samman dessa politikområden som vi får en enhetlig politik för kulturområdet.” (Västernorrlands kulturplan 2012-2014, s. 11)

□ Konstnärspolitik

➤ Rimliga arbetsvillkor för kulturskapare

➤ Regionaliseringen av KLYS

PROFESSIONELL KONSTNÄRLIG VERKSAMHET

□ Armlängdsprincipen

Samverkansutredningen: ”I dialogen med den kommunala nivån bör Statens kulturråd också hävda principen om armlängds avstånd som utgångspunkt för bidragsfördelningen. Detta innebär att konstnärliga beslut inte bör fattas på politisk nivå utan överlåtas till ämnesexperter.” (SOU 2010:11, s. 12)

Kulturrådet: Principen om armlängds avstånd ”innebär att den politiska nivån anger de ekonomiska och juridiska ramarna, samt sätter upp övergripande mål” (Kulturrådet 2010, s. 6)

- I strikt, brittisk bemärkelse tillämpas inte armlängdsprincipen på någon politisk nivå i Sverige
- Principen nämns i flertalet kulturplaner, men definieras inte närmare

PROFESSIONELL KONSTNÄRLIG VERKSAMHET

□ **Dubbelhetens teknik: Kultur har ett egenvärde, men ...**

”Det framhålls ibland att kulturen har ett egenvärde, kultur för kulturens egen skull. Det är inte fel, men heller inte en absolut sanning. Ett rikt kulturliv behöver ge plats för en bred ansats, med uppdrag av skilda karaktärer, bred finansiering, och där både professionella och amatörer kan verka, utvecklas och lära av varandra. Liksom idrotten behöver både spets och bredd för att säkra framtiden, behöver kulturen det.” (Kulturplan Sörmland 2012-2014, s. 5)

MEDBORGARNAS DELTAGANDE

Distributiv välfärdspolitik

”Medvetenheten är stor om att alla inte har samma villkor varken för eget skapande eller för att ta del av den kultur som finns. Region Västerbotten kan genom olika strategiska insatser och prioriterade områden vara med och bidra till att utjämna dessa skillnader.” (Västerbottens läns kulturplan 2012-2015, s. 1)

Kommunerna och civilsamhället huvudansvariga?

REGIONAL UTVECKLING

□ Från hållbar till regional utveckling

”De regionala kulturpolitiska målen för Blekinge utgår också från att kultur är en viktig del inom regional utveckling och kan bidra till ett hållbart socialt samhälle, innovation inom näringslivet och attraktivitet för såväl boende som besökare. Därmed krävs ett nära samarbete med andra verksamheter inom regional utveckling.” (Blekinges regionala kulturplan 2012-2014, s. 10)

□ Sökandet efter extern legitimitet

”De senaste åren har forskningsresultat har gett allt starkare vetenskapligt stöd för det som många länge intuitivt vetat; att människor som ägnar sig åt meningsfulla saker har en bättre hälsa än de som inte gör det.” (Östergötlands kulturplan 2012-2014, s. 16)

”Kultursektorns företrädare har varit vana att bli betraktade som snarare tärande än närande och kulturfrågor har ofta slentrianmässigt i den offentliga ekonomin klumpats ihop med andra fritidsintressen utan särskild ekonomisk potential. [Richard] Floridas och andras arbeten har därför bidragit till att ge nytt liv åt diskussionen om ett annorlunda sätt att bedöma, inte bara värdet av enskilda personers kreativitet, utan av den samhälleliga betydelsen av kultursatsningar över huvud taget”. (Kulturplan 2011-2013, Norrbotten, s. 41)

- Omorganisationer (Göteborg, Kultursamverkansmodellen) har inte bidragit till att förändra kulturpolitiska prioriteringar i kommunal och regional kulturpolitik
- I fokus står fortfarande professionell konstnärlig verksamhet, företrädesvis vid institutioner ...
- ... kompletterat med åtgärder för att vidga deltagandet i kulturlivet ...
- ...och hållbar utveckling samt kulturens samhälleliga betydelse begreppsliggörs alltmer i ekonomiska termer, på bekostnad av sociala aspekter

